

Latweefchu Urwises.

Ur augustas Geweschanas = Rummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 37. Zettortdeenâ IItâ Septembara 1830.

Zelgawa Iotâ Septembara.

Lihds 26tu Augusta pee Rihgas obsta 867 kug-
gi bij atbraufuschi un 786 isgahjuschi.

No Sallasmuischas.

Tanni 22trâ deenâ scha Augusta mehnescha,
fo mehß effam swehtijuschi par peeminnu tahs
krohneschanas muhsu schehliga Keisera un funga,
Sallas basnizâ, Zehkabstattâ, jaunâs ehrges
tappe eefwehtitas. Tahs maksâ 500 sudrabu
rublus un ta nauda tappe falassita no kungeem
un laudim zaur labprahdigahm dahwanahm. Ta
nabbaga Sallas draudse newarreja dauds doht,
lihds schim tikkai 27 rublus, bet dauds schehligas
kriftigas firdis no funga kabrtas, turwumâ un
tablumâ samette to leelaku naudas puffi — un
zaur kummediju spehleschanu sanahze gan drihs
200 rubli. Mahzitais, pehz ehrgelu eefwehtis-
chanas un pehz luhgfschanas par muhsu scheh-
ligu Keiseru, skubbinaja laudis, Keiseram doht
kas Keiseram peederr un Deewam kas Deewam
peederr, un tapehz allaschin, kâ kristiteem zil-
wefeem peenahkabs, par sawu basnizu gahdabt
zaur labprahdigu paligu pee winnas ustaischa-
nas un ustureschanas, kâ pee Deewa nammu
gohdigas ispuschfoschanas, bet wissuwairak zaur
draudses behrnu gohdigu, deewabihjigu un sweht-
tu klahrtubhschanu paschâ basnizâ. Lai Deews
mums nu dohd sawu swehtibu, ka winna sweht-
ta un firsniga zeenischana muhsu draudse arri
zaur ehrgelu skannu jo deenas jo wairota taptu.

Lundberg.

Tanni 24tâ Augusta schi gadda Grihwes jau-
na basniza zaur Kursenmes zeenigu Superdenta

fungu tappe eefwehtita. Gessch 6 gaddeem schi
basniza jau ta trescha irr, kas Krihzbürges leelâ
draudse tappe usmuhreta un eefwehtita. Lai
Deews par to swehti to zeenigu fungu, kas tã irr
gahdajis par sawu lauschu kriftigahm waijadfi-
bahm, neschehlodams to leelu naudu, fo 3 jau-
nas basnizas maksaja. Lai Deews swehti tohs
kriftitus draudses behrmus, kas tahdâ ihfâ laifâ
3 leelus Deewa namimus irr uszehlufuschi ar gruh-
tu puhleschanu un appaksch sawu waigu swee-
dreem. Nu buhs winneem un winnu behrnu
behrneem meers un preeß un kristiti laudis war-
rehs drohschi sanahkt schinnis Deewa nammôs
dauds simtus gaddus, un winnu wisswehlesi
pehznahkami wehl peemimehs to schehligu fun-
gu un tohs kriftigus tehwas, kas tahdas glihtas
un stipras basnizas irr usbuhwejuschi. — Schi
Grihwes (Trentelnberg) basniza irr uszelta gar
paschu leelzettu, kas no Moskawas us Rihgu
wedd, pee pascheem Widsemmes rohbescheem,
kur Urweekstes uppe eessch Daugawas kriht un
kur struhgeem zaur to leelas breefinas zeltahs.
Wezza kohka basniza bija lohti masa un stahwe-
ja wairak ne ka simti gaddus kreisâ uppes krastâ;
jauna irr ustaisita labbâ krastâ. Eefwehtischa-
nas deenâ draudse papreeksch bija sapulzinata
wezzâ basnizâ. Tê mahzitais ar Deewu sazija
schim Deewa nammam un patejis par wissahm
schehlastibas dahwanahm, fo Grihwes draudse
schê tik ilgi bija baidijusi, winsch atswehtija to
wezzu ehku. Laudis kritte zellôs un wehl pehdi-
gureis skaitija to swehtu luhgfschanu sawâ mihla
wezzâ Deewa nammâ. Tad mehß ar swehtu
dseesimu isgahjam no basnizas. Mahzitaji nesse
to swehtu krustu, to swehtu bibbeli un tohs sweht-

tus altara rihfus un wiffi kohpâ ar fwehtahm dseefnahm dewahs us uppes krafftu kahdas werfes tahlumâ. Tê bija leela kaweschana, kamehr wiffa draudse tappe pahrzelta. Peezas laiwâs brauze weemnehr fchurp un turp, bet tomehr labba stunda pagahje ar scho zelschamu. Mahzitaji gaidija ohtrâ kraffâ. Kad wiffa draudse bija pahrzelta, tad tee atkal dewahs us sawu fwehtu zeltu prett jaumu basnizu; fwehtas dseefmas atkal skanneja. Pee jaunâs basnizas-durwim Birschnuifchas mahzitais apfweizinaja to fapulzinatu draudsi un tai fluddinaja, ka schis Deewanams pehz eefwehtischanas paliks tik pat fwehts kâ ta wezza basniza. Nu ar fwehtu pateizibas = dseefnu draudse tappe eewesta un ta eefwehtischana eefahje pehz noliftas wihfes. Lai Deews nu dohd arri sawu fwehtibu schim Deewa-nammam un wisseem winna mahzita-jeem!

Lundberg.

No augfchpuffes.

Leifchds, us pascha Kursemmes rohbescha, 5 werstes no Egiptes basnizkunga muifchas, irr weens meests, Jeseros jeb Esarischki fauzams, fur ifgaddus no zchas lîhds otas Augustâ mehnescha deenas leels firgus tohp turrehts, fur Wahzu, = Kreewu, = Pohlu = un Schihdu-kohpmanni no tahlahm mallahm fanahf, un wiffadas prezzes sawedd, tâ ka schè wiffu warr dab- buht, kas tikkai patihkams, bet wifzwairak final- kus un rupjus audeklus par tohti lehtu naudu. Ir scho gadd bija labâs pulks pahrdeweju un pir- zetu fapulzinajees, jebfchu ne tik dauds kâ zitteem gaddeem, tadehl ka tuwajâ Dinaburgâ jauns leels firgus ezejts, kas tikkai pahri neddelas preefch scha firgu tohp turrehts. Bet schoreif teem nabbageem lautineem schè leelas raifes un isbailes usgahjuschas; jo otai Augustâ deenai iseihoht, zehlehs, — kâ fakka, zaur neapdohmi- bu, — ugguns weenâ par laimi tahli noht no bohdehm, efara mallâ stahwedamâ namminâ, kas ahtri wehl pahri 10 zitteem nammeem isplat- tijahs, un tohs pelnôs lifka. Zaur polizejes un faldatu ahtru paligu ugguns gan tappe no boh-

dehm noturrehts, bet tomehr warr dohmaht, ka teem bohndeekeem, kas leelâ ahtrunâ sawas prez- zes eepakkahf un us laufu weft mefleja, no schihâs fleigschanas un fajufschanas dascha stahde at- lehkus. —

B.

Stahsti no Kreewu-tautas un walsts.

(Stattees Nr. 35.)

Pehz Tilfites meera Kreewu Keifers palikke Englendereem un Wahzsemmes Keiseram par eenaidneeku, un 1808 ruddeni patâs us Erwur- tes pilfatu Wahzsemme nobrauze, fur ar Fran- zischu Keiseru un dauds zitteem Kehnineem un Keelkungeem farummaschanu turreja. Tanni pa- schâ gaddâ zehlehs Kreeweem atkal jauns karsch ar Sweedeem, kas ittîn ahtri beidsahs, jo Kreewu = spehks drihs wiffu Pinnu = semmi pah- nehme un Sweedi wehl wairak buhtu paspehle- juschi, ja nebuhtu 1809 jau meeru derrejuschî. Tas notikke Wridriksamma pilfatâ un Kreewu-walsts schinni meerâ ar wiffu Pinnu- semmi tappe wairota un leelaka darrita. Pa to paschu laifu arridsan Perseri nemeerigi met- tehs, un Kreeweem bija treschais karsch jaturr; bet Aleksandera spehks ir tē uswarreja; pehz tschetreem gaddeem 1813 tappe ar Persereem meers notaisihts (Tiwlis pilfatâ) un Kreewu- walsts winnâs puffes neween apstiprinata, bet wehl isplafchinata tappe. Pa tam semmes-kah- rigs Napoleons, Engländerus pasemmnoht grib- bedams, neween sawus kaimiaus, bet gan drihs wiffas Siropes-tautas fahje speest un wahrst- nahf; winsch daschu semmi panemdams Fran- zischu-walsti warren leelu un stipru padarrija, un wiffur zaur winnu ween sudde andele un dahr- gi laifi mettehs. Tas bija Aleksandera taifnam prahtam nepanessama leeta. Winsch jau 1809 ar Wahzsemmes Keiseru meeru derreja, 1812 arri ar Englendereem un Spanijereem fameeri- najahs, ar Sweedu Krohna-prinzi Ubo pil- fatâ faeedams apdraudsejahs, ar Turkeem Bukarestê falihge, jo winsch jau nopratte,

ka Napoleonam us Kreeweem labba duhscha ne-
 bija, un ka tas us farru taiffjahs. Schis
 karsch tad arri 1812 zehlahs. Napoleons, kas
 tobrihdi ittin wiffus Groyhes walbinekus (kes
 Engländeru un Sweedu-Rehneem) appaksch
 farwas wirsrofkas bija dabujis, ar nekkaitamu
 leelu farru-spehku, (jo wimmam gan drihs 600,000
 saldati no wiffahm walstim ar 1200 dijschgabba-
 leem bija) Kreewu-rohbeschös eelaufehs, un to
 par pascheem Jahneem pahr Nemen-uppi
 Leischös eewedde. Leelsirdigs Alekanders, ittin
 weentuls prett tahdu leelu kungu fapulzeschamu
 stahwedams, nedrebbeja, bet isfluddinaja, ka
 winsch sohbinu ahtrakti maksit ne eebahsichohht,
 kamehr pehdigs eenaidneeks no Kreewu rohbe-
 scheem aisdsihts buhs. Zif kofsch iir winsch
 scho farwu wahrdu turrejis. Gefahkumâ gan
 rahdijahs, ka Kreewi schinni farrâ pagallam tap-
 schoht isnihzinati, jo tee pamafam arween atkah-
 pahs, un Pranzuschi teem weenmehr pakkal de-
 wahs. Nekahdas leelas kauschanas neturreja,
 jo Kreewi ar gudru padohmu atpakkal gabje un
 eenaidneekus farwâ semmè eelaide. 17tâ Augustâ
 bija stipra kauschana pee Smolenskâ-pilsata,
 fo Pranzuschi panehme, un 7tâ Septemberi no-
 tiffe ta leela batala pee Borodino, pehz
 kurras Kreewi, kaut gan wiffai nepaspheleschi,
 tomehr winpufs Moskawas atkahpe. Nu Na-
 poleons 15tâ Septemberi leelâ preekâ Mos-
 kawâ eegahje, un jau leppojahs ka Kreewu-
 walsts uswarretais, bet fo atradde? Tufschu
 pilsatu. — Wiffi baggati un gohdigi laudis ar
 mantahm un magasihnehm bij isgahjuschi, til
 kahdi desmits tuhstoschi nabbagi un zeetumneeki
 Pranzuschus ar tufschahm rohkahm fagaidija. Bet
 ne ilgi, tad schurp turp leesmas no namneem
 iszehlehs, un branga, wezza Moskawa breef-
 migâ ugguni leelâ degschana tâ fadegge, ka trei-
 jâs deenâs to ugguni dsest newarreja un leelaka
 pilsata pufte pelnôs fagrusdeja. Zaur to Pran-
 zuscheem spehks un atspaida sudde, un jau tee
 fahze us atpakkal-eeschannu un meeru dohmaht.
 Bet nu arri Kreewu laime fahzehs. Tas zelsch
 par kurre Pranzuschi bij atnahkusch, jau bij
 istufschohhts no promjanta, tapehz tee raudsija
 zittu zellu usnemt, bet kas dewe? Kreewi bija

preekshâ un nelaide. Diwi kauschanâs, pee
 Tarutino un pee Malojaro flawez Pran-
 zuschi Oktober mehnese tappe pahrspehti, un
 nu tomehr teem bija tas pats tufsch zelsch jaus-
 nemm, pa fo tee bij atgahjuschi. Sinnams,
 drihs bads peefittahs; arri jau fahze fihwi falt,
 un Pranzuscheem seemas drehbes nebija. Tur-
 prettin labbi pahdusch i un fahillusch. Kreewi tohs
 no pakkalas un fahnôs dikti spaidija, un nabba-
 geem Pranzuscheem wiffâ nakti bij jabehg.

(Turplikam walraf.)

Latweefchu preezas = dseefma us
 to 30tu Augusta mehnefcha
 deenu.

1.

Augustu gohd' un pateizibu
 Echodeen Deewam nodohdam,
 Par to jauku brihwestibu
 Ko mehs swehti peemiamam.
 Alekanders to ezechlis,
 Muhscham To ne aismirstam!
 Winna darbs iir stipri sehslis,
 Sels lihbs wehlan augumam.
 Ne nofkumsteet wairs kâ wahrgi
 Brihwestibâ preezaites,
 Wehrtibâ juhs zehluschees;
 Schahdu deenu turreet dahrgi.

2.

Brihwiba kâ faules starri
 Utspihd' katru zilweku;
 Nu ne kas noteek ar warri,
 Bet ar teefas fahdribu.
 Paschu brahli isdohd teefu
 Wahrdâ augsta Keisara;
 Mihle juhs, kâ farwu meefu,
 Nekam pahri nedarra.
 Paldees par scho schehlastibu!
 Deewam un ar Keiseram
 Mehs scho deenu swehtijam,
 Lihgsimi, ar firds pateizibu.

Brihwesfiba labba leeta
 Lam, kas wiinnu walkaht proht;
 Dasch drihs noftreen zittâ weetâ
 Laimi fakampt dohmajohht.
 Woi tad brihwesfibas maina
 Kad weens staiguls tukfch paleef,
 Kad dauds fawu dshwi maina
 Las pateesi pohstâ teef.
 Lai ar gohdu pastahwigi
 Weenâ weetâ dshwojam,
 Sawas leetas apfohpjam;
 Tad buhs maifes baggatigi.

Tew, kas par scho laimi gabda
 Schodeen wehl Tew pateizam,
 Preeka affaras to rahda
 Ra no firds to padarram.
 Tew wiszaugstam, laipnam Tehwam
 Nikola i muh' Keisaram,
 Zaur fo jaukâ meerâ mihtam;
 Semmig' gohdu nodohdam.
 Krihtect semmê, jo peenahkabs
 Deemu teift un Keisaru,
 Par to mihtu brihwibu;
 Zaur fo muhsu laime sahkhabs.

M. B.

Teefas flubdinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis u. u. u.,
 tohp no Puffeneekas pagasta teefas wiffi tee, kam kaut
 kahdas praffifchanas un mellefchanas pee tahm atlik-
 fufchahm mantahm ta 1mâ Augusta schi gabda no-
 mirruscha Puffeneekas faimneeka Kessitu Mikkela buh-
 tu, aizinati, lihds 2tru Oktoberu schinni gabdâ, kas
 par to isflehghchanas terminu noliktz, pee Puffenee-
 kas pagasta teefas peeteiftees.

Puffeneekas pagasta teefa 7tâ Augusta mehnescha
 deenâ 1830. I

(S. W.) ††† Lihzeneeku Zannis, pagasta wezza-
 kais.

(Nr. 26.) G. Katterfeld, pagasta teefas ffrihweris.

No Bauffas pagasta teefas tohp wiffi tee faazinati,
 kam praffifchanas pee ta nomirruscha Zerraukstes faim-
 neeka Rudfitu Geddarta irraid, lai pee faudeschanas
 sawas teefas eelfch to starpu no feschahm neddelahm,
 prohti lihds 2tru Oktoberu mehnescha deenu schi gabda,
 ar sawahm praffifchanahm un parahdischanahm pee-
 derrigi pee schihs teefas peeteizahs.

Bauffas pagasta teefa tai 21mâ Augusta 1830. 2
 Jehlab Luppin, pagasta wezzakais.
 (Nr. 198.) Fr. Leh, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Preefch ne ilga laika schinni pagasta aprinki weens
 gaischu behrs firgs ar melneem farreem un melnu asti
 peecklihdiz. Schi sinna tohp ar to peeteifschanu flud-
 dinata, lai tas, kam schis wirspeeminnehtz firgs pee-
 derretu, wiswehlahi lihds 2tru Oktoberu schinni gabdâ,
 pee Rumbu muifchas pagasta teefas atfauzahs, jo weh-
 laki tas patz uhtropê pagasta lahdei par labbu, mak-
 fas un uskohpschanas isdohfchanas dehl, pahrdohhtz
 tapz.

Rumbu muifcha tanni 4tâ Septembara 1830. 3
 (L. S. W.) ††† Frizze Sandersohn, pagasta wez-
 jakais.

(Nr. 61.) C. Ewertz, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas flubdinafchanas.

To Schihdu swehtku dehl tas Remtenes firgus scho
 gabdu netaps turrehtz 14tâ, bet 16tâ Septembara
 deenâ.

Remtenê 15tâ Augusta 1830. I

Remtenes muifchas waldischana.

* * *

Tanni nakti no 3okas us 3imnu Augusta mehnescha
 schi gabda, Keijestiku faimneekam 2 firgi nosagti irr;
 weens bruhns firgs, 8 gabdu wezs, ar bleffi un bal-
 tahm paffalkahjahm; ohtris behrs, leels, kaulains
 firgs 12 gabdu wezs, ar masu bleffi. Kas no scheem
 firgeem sinnu warr doht, lai tas Dohbeles Latweeschu
 basnizfunga muifchâ peeteizahs.

* * *

Tukfchas wihna wahtes, fur flahbu kahpostu warr
 ectaifht, par lehtu naudu pahrdohdamas Todleben
 funga bohde eeprettim Stephany namma. 3

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen. Regierungsrath von Beitzler, in Function des Censors.